

ROGALAND UNGE HØYRES PRINNSIPPROGRAM 2020

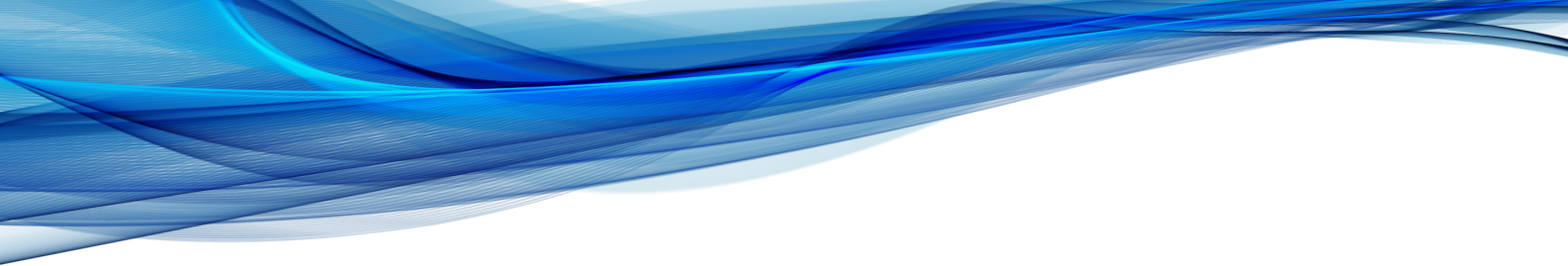
Forord

Rogaland Unge Høyre er et liberalkonservativt parti. Vår ideologi skal være grunnlaget for all vår politikk. Vi er liberale fordi vi ønsker frihet under ansvar for enkeltindividet, grenser for politikk og respekt for menneskets egenverdi. Vi er konservative fordi vi er motstandere av radikale endringer og ønsker å bevare det bestående. Under noen omstendigheter vil man måtte vektlegge én av de ideologiske grunnpilarene, dette skaper en sunn debatt om hvordan man kan forandre for å bevare. Prinsippprogrammet skal være grunnlaget for Rogaland Unge Høyres ideologi og verdier. Programmet blir viktig når Rogaland Unge Høyre skal påvirke i viktige etiske og moralske spørsmål. Sammen skal Rogaland Unge Høyres årsmøte 2020 bestemme hvordan vår framtid skal se ut i fremtiden; fordi sammen gjør vi verden bedre!

På vegne av komitéen

Programkomitéens leder Sindre Seljeskog Østebø

Medlemmer av komitéen Silje Milenkovic, John Butler Wang, Nora Skilbrei, Milan Aran, Martine Naustdal Larsen og Jonas Molde Hollund

Innhold

Rogaland Unge Høyres Ideologi.....	4
Kapittel 1: Samfunnsinstitusjoner.....	7
Kapittel 2: Sivilsamfunnet	10
Kapittel 3: Liv, helse og bioteknologi.....	15
Kapittel 4: Justis.....	19
Kapittel 5: Økonomi og internasjonalt ansvar....	25

1 Rogaland Unge Høyres 2 Ideologi

3 Liberalkonservatisme

4 Rogaland Unge Høyre er et liberalkonservativt parti. Vår ideologi skal være grunnlaget for
5 all vår politikk.

6 Vi er liberale fordi vi ønsker frihet under ansvar for enkeltindividet, grenser for politikk og
7 respekt for menneskets egenverdi. Vi er konservative fordi vi er motstandere av radikale
8 endringer og ønsker å bevare det bestående. Under noen omstendigheter vil man måtte
9 vektlegge én av de ideologiske grunnpilarene, dette skaper en sunn debatt om hvordan
10 man kan forandre for å bevare.

11 Mennesket er et sosialt vesen, som bare kan utfolde sine muligheter i samspill med andre.
12 Menneskets rettigheter gir kun mening når de ledsages av plikten til å respektere andre
13 menneskers rettigheter. Ved å bidra med engasjement i politikken berikes både samfunnet
14 og den enkelte.

15 I vår samfunnsstruktur innebærer frihet også ansvar, det vil si at vi har rett til personlig
16 frihet, men plikt til å opprettholde et samfunn som kan yte bistand for sine svakeste.

17 Vi lever i et fellesskap som er formet av tidligere generasjoner, og forvaltes for de
18 fremtidige. For raske endringer gjør samfunnsutviklingen ustabil og skaper uro for den
19 enkelte. Ved å endre samfunnet gradvis og helhetlig skapes det trygge rammer for
20 samfunnslivet og demokratiet.

21 Rogaland Unge Høyres ideologi er en kombinasjon av konservatismens respekt for de
22 nedarvede tradisjoner og sedvaner, samt ivaretagelse av de liberale rettsstatsverdier.

23

24 Kjerneverdier

25 Frihet

26 **Alle mennesker har rett til frihet og trygghet. Disse frihetene skal både bestå av frihet fra**
27 **forfølgelse, overformynderi og undertrykkelse, og av friheten til å forme sitt eget liv.**
28 **Individet har også rett til å utfolde seg og delta i samfunnet. Dette for å berike samfunnet**
29 **og den enkelte. Av dette følger det at mennesket har ytringsfrihet og eiendomsrett.**
30 **Ytringsfrihet fordi den er grunnleggende for samfunnsutvikling og -deltakelse,**
31 **eiendomsrett fordi den danner grunnlaget for et velfungerende samfunn gjennom retten til**
32 **å høste fruktene av eget arbeid.**

33 **Rogaland Unge Høyre anerkjenner at mennesket er feilbarlig. Likevel er valgfrihet i seg**
34 **selv et gode. For at mennesker skal ha muligheten til å utvikle seg i tråd med egne**
35 **overbevisninger, må de ha friheten til å ta valg som majoriteten mener er feil. Riktige valg**
36 **for noen kan være gale valg for andre. Enkeltindividet skal fatte beslutninger som angår**
37 **en selv, mens staten i minst mulig grad skal ta valg på vegne av innbyggerne. Derfor er**
38 **organisasjonsfrihet og trosfrihet sentrale rettigheter for enkeltmennesket. Alle har rett til**
39 **å tilhøre de retninger og trossamfunn de ønsker. Forutsetningen er at det ikke går på**
40 **bekostning av andres individuelle rettigheter.**

41 **Et fritt samfunn er et åpent samfunn. Det er et grunnleggende fellesgode for det norske**
42 **samfunnet at mennesker kan ferdes over landegrenser. Markedsøkonomien og**
43 **demokratiet er gjensidig avhengige av hverandre, og skal alltid være førende for politiske**
44 **beslutninger. Friheten til enkeltindividet skal ikke begrenses på bakgrunn av ens**
45 **egenskaper. Samfunnet har et ansvar for å bekjempe kollektivismen og gruppetenkning. Da**
46 **må ulike kulturer eksistere i samspill med hverandre.**

47 Ansvar

48 **Rogaland Unge Høyre jobber for en politikk som fremmer personlig ansvar, selvhjelpenhet**
49 **og sosialt medansvar. Det frie, selvhjulpne og selvstendige mennesket er best i stand til å**
50 **ta ansvar for seg selv og andre. Dersom det offentlige overtar oppgaver som naturlig**
51 **tilhører den enkelte, vil dette redusere menneskers ansvarsfølelse og personlige initiativ.**

Alle mennesker skal ha friheten til å bestemme over sitt eget liv. Det krever at man påtar seg det personlige ansvaret som følger med. En skal ha frihet til å søke opplevelser, utforme egen velferd og stifte familie. Da må man ta ansvar for å skaffe egen inntekt, oppdra egne barn og vise omsorg for sine nærmeste.

Det overordnede ansvaret for de man har rundt seg tilhører ikke staten. Det sosiale ansvaret ligger først og fremst hos sivilsamfunnet og hos familie og venner. Uansett hvor stor og velfungerende velferdsstaten er, opphører ikke det sosiale ansvaret. Det er ikke alle mennesker som kan ta personlig ansvar eller som får nytte godt av det sosiale medansvaret i fellesskapene rundt seg. Staten har et ansvar for å være et sosialt sikkerhetsnett for dem som faller utenfor, slik at vi kan sikre alle mennesker en mulighet til et verdig livsopphold.

Rogaland Unge Høyre mener alle har et ansvar for at våre etterkommere kan overta et samfunn med minst like gode muligheter som vi selv har. Disse mulighetene innebærer tilgang på naturressurser og et bærekraftig klima og miljø. Det betyr at bærekraftig utvikling bør stå sentralt ved alle politiske beslutninger.

Grenser for politikk

En omfattende stat vil begrense vår frihet til å ta egne valg og initiativ. En stat som er mektig nok til å gi innbyggerne alt de ønsker, er også mektig nok til å ta alt fra dem.

Enkeltmennesket skal, så langt det lar seg gjøre, ha friheten til å leve uten innblanding fra staten. Unge Høyre mener individ, familie og frivillighet skal bygge samfunnet nedenfra.

Det er umulig å forutse og planlegge fremtiden for enkeltindivider bedre enn individene selv, en altomfattende stat er dermed et dårlig styringsorgan. Forbud, påbud eller inngripende politiske vedtak, innskrenker enkeltindividets frihet og uansvarliggjør mennesket. Dette går mot våre liberale rettsverdier og vil resultere i en selvforsterkende og udemokratisk stat.

Rogaland Unge Høyres liberalkonservative grunnlag setter grenser for hvor omfattende politiske vedtak skal være og sikrer enkeltmenneskets plass i samfunnet. Vi har en optimistisk tro på mennesket og dets evne til å ta egne valg.

Kapittel 1:

Samfunnsinstitusjoner

Ethvert fungerende samfunn er avhengig av sterke institusjoner som vedvarer over tid. Det er et viktig konservativt prinsipp at større samfunnsomveltninger bør bygge på de institusjonene man allerede har, og som fungerer godt.

Unge Høyre mener staten i dag er for omfattende og bør reduseres. Innbyggerne skal ta ansvar for sine egne liv. Derfor bør de offentlige utgiftene reduseres og skattene senkes. Likevel skal man verne om statens grunnleggende kjerneoppgaver, som forsvar og rettsstat. Staten skal også sikre adgang til utdanning og helsehjelp, samt et sosialt sikkerhetsnett for dem som faller utenfor.

Styresett og maktfordelingsprinsipp

For stor maktkonsentrasjon gir større fare for maktmisbruk. Det er derfor viktig at makten som gis av innbyggerne til staten, spres på flere hender. Den bør være delt mellom en utøvende, en lovgivende og en dømmende myndighet. Det er også et viktig prinsipp at beslutninger tas nærmest mulig de personene det angår. Derfor bør man ha flere forvaltningsnivåer. I tillegg til at et politisk uavhengig statsoverhode er samlende, mener Unge Høyre at det konstitusjonelle monarkiet har fungert og fungerer godt. Derfor vil vi at Norge fremdeles skal være et konstitusjonelt monarki.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Beholde en maktfordeling mellom lovgivende, utøvende og dømmende myndigheter.
- At makt bør spres over flere forvaltningsnivåer enn staten.
- At Norge skal forbli et konstitusjonelt monarki.

Rettsstaten

En effektiv og rettferdig rettsstat gjør det mulig å leve innenfor samfunnets rammer og samtidig være beskyttet fra storsamfunnet. Bare staten kan sørge for en slik overordnet beskyttelse, men rettsstaten skal være suveren og politisk uavhengig. Samtidig er det også et politisk ansvar å legge til rette for at rettsstaten og -vesenet fungerer effektivt og gir innbyggerne rettssikkerhet.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At Norge skal ha et uavhengig rettsvesen.
- At staten har ansvar for å sikre innbyggerne rettssikkerhet.
- At staten gjennom samfunnskontrakten har voldsmonopol i samfunnet
- At politiet ikke blir generelt bevæpnet

Velferdsstaten

Velferdsstaten er et unikt gode for innbyggerne, som blant annet sikrer adgang til utdanning og helsehjelp. Likevel er velferdsstaten under press på grunn av den demografiske utviklingen og voksende sosiale forpliktelser. Det bør være politikeres ansvar å sikre velferdsstatens bærekraft, nettopp for å sørge for at den også i fremtiden kan ta vare på de som faller utenfor samfunnet. For å sikre en bærekraftig velferdsstat i fremtiden er det viktig at vi også reformerer den for å senke kostnader. En forutsetning for at velgerne kan drive kontroll med det offentlige, er også at man har tilgang til informasjon om kvaliteten på tjenestene det offentlige tilbyr.

Dagens sykelønnsordning er for lukrativ for arbeidstakeren. Arbeidstakeren kan være sliten etter en helg på byen og melde seg syk mandags morgen. Ellers kan arbeidstakeren melde seg syk en torsdag og fredag for å få seg en langhelg med lønn. Dette er ikke greit. Folk har lov til å være syke, men bør ikke ha muligheten til å skaffe seg ekstra fridager med lønn uten grunn. Derfor bør vi innføre tre kransdager. Altså tre dager uten sykelønn før man begynner å få utbetalt sykelønn. På denne måten opprettholder vi

velferdsordningen om sykelønn for personer som er faktisk syke, og vi unngår snyltere på velferdsordninger

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Sikre en velferdsstat som gir alle trygghet, sikkerhet, tilgang til utdanning, helsehjelp og et verdig minstenivå av levestandard.
- Reformere velferdsstatens bærekraft ved å reformere den og senke kostnadene.
- At bruk av offentlige velferdstjenester i hovedsak skal medføre en grad av egenfinansiering.
- At alle under 18 skal kunne ta i bruk offentlige velferdstjenester uten kostnad.
- La private aktører tilby velferdstjenester på lik linje med det offentlige.
- At velferdsstaten skal bygge opp under arbeidslinjen.
- I størst mulig grad offentliggjøre og tilgjengeliggjøre informasjon om alle institusjoner som mottar statlig støtte, eksempelvis statistikk, ventelister og resultater på skoler og sykehus.
- Innføre 3 karensdager

Markedsøkonomien

Uten en velfungerende markedsøkonomi kan man ikke ha et velfungerende demokrati. Kapitalismen har tjent verden godt de siste 250 årene, og bør være utgangspunkt for all økonomisk politikk i fremtiden. I den grad politikere skal blande seg inn i økonomien bør det være for å korrigere markedssvikter eller sikre en friere konkurranse. Subsidier er en dyr måte for staten å holde døende bedrifter i live. I tro med markeds kapitalismen skal ikke staten gå inn for å subsidiere ikke-gunstig privat næringsliv.

Vi får monopol når en aktør eier eller kontrollerer et marked. Uten reell konkurranse mellom flere selvstendige aktører vil ikke markedet fungere og varene og tjenestene til meg og deg blir dårligere. Derfor vil Unge Høyre føre en konkurransepolitikk som forhindrer monopoler og maktkonsentrasjon.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Redusere statens innblanding i privat næringsliv i større grad
- Føre en aktiv konkurransepolitikk som forhindrer monopoler og maktkonsentrasjon.
- Bruke forskjellige næringspolitiske virkemidler til å fremme verdiskapning og arbeidsplasser gjennom; effektivisering, brede næringspolitiske ordninger og færre statlige reguleringer.

Kapittel 2: Sivilsamfunnet

Sivile rettigheter

En viktig forutsetning for personlig trygghet er å vite at man har kontroll over eget liv.

Trygghet er ikke noe som defineres av en offentlig institusjon, men av den enkelte selv.

Trygghet er også å vite at du har mulighet til å tilpasse ditt eget liv etter de behov du og dine nærmeste har. Derfor skal staten i minst mulig grad blande seg inn i hver enkelt borgers i private anliggender.

Unge Høyre mener det frie, selvhjulpne og selvstendige mennesket er best i stand til å ta ansvar for seg selv og andre. Alle bør behandle andre med respekt, og reagere dersom noen krenker andre menneskers rettigheter. Dette er viktig for å bevare tilliten som eksisterer mellom mennesker i et demokratisk samfunn. Det betyr at hvert menneske er fritt til å reagere på eget initiativ, uten tvang fra fellesskapet.

Dobbelt statsborgerskap gir helt grunnleggende rettigheter til mange som bor i utlandet eller har gjeninnflyttet til Norge. Dette er gjerne mennesker som har studert og jobbet i utlandet, som er født i Norge, oppvokst i Norge og kaller Norge for sitt hjem. Unge Høyre mener derfor at et forbud mot dobbelt statsborgerskap er gammeldags, byråkratisk og urettferdig.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At alle mennesker har rett til liv, frihet og eiendom.

- 188 • At staten i ytterst få tilfeller skal kunne krenke individets eiendomsrett.
- 189 • Fastholde én myndighetsalder
- 190 • At alle som er født av en norsk statsborger, også har rett til norsk statsborgerskap.
- 191 • Fortsatt tillate dobbelt statsborgerskap.

192

193

194 Likeverd og inkludering

195 Alle som bor i Norge skal ha like muligheter til å bidra og delta i fellesskapet, uavhengig
196 av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering og funksjonsnedsettelse.

197 Likestillingspolitikk skal ikke fremme resultatlikhet, men sikre at alle har samme
198 rettigheter og plikter. Det er statens oppgave å sikre reelle like muligheter, men samtidig
199 må ulikhet og den enkeltes livsvalg respekteres. Derfor ønsker Rogaland Unge Høyre å
200 innføre krav om anonyme jobbsøknader så langt det strekker til.

201

202 I et land med fokus på likestilling for alle, kan ikke vi bestemme hvor mange hvilke kjønn,
203 hudfarge, religiøs, kulturell eller annen bakgrunn som får jobbe. Kvoteringer av
204 minoriteter er å velge etter personens bakgrunn, og ikke hvordan de passer til stillingen.
205 Som et parti med tro på et fritt marked, kan vi ikke godta regulering av enkeltfirmaers
206 ansettelser. Rogaland Unge Høyre bør mene at det skal være arbeids- og
207 utdanningsbakgrunnen som kvalifiserer folket til jobb. – forby kvotering innen all
208 arbeidsliv

209 Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- 210 • Oppmuntre til bruk av anonyme jobbsøknader i næringslivet hvor det er
211 hensiktsmessig
- 212 • Forby kvotering innen all arbeidsliv

213

Familien

Rogaland Unge Høyre er et parti som står for likestilling og frihet. I den tro at alle er likestilte med like valg og rettigheter, er det feil å kun tillate kvinner å ta valget om å beholde et foster, da ansvaret for barnet er likt for begge. For å opprettholde et likestilt samfunn må vi arbeide for at også menn kan bestemme over sin egen fremtid. Likestilling går begge veier, og derfor bør Rogaland Unge Høyre være for juridisk abort.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At familier skal kunne organisere seg uten innblanding fra staten.
- Tillate juridisk abort

Religion

Unge Høyre mener at det skal være full religionsfrihet i Norge. Staten skal ikke bare akseptere religiøs mangfold, men også verne om enkeltmenneskets rett til åndelig og spirituell frihet.

Verdiene i Norge har gjennom flere hundre år blitt sterkt påvirket av det kristne verdigrunnlaget. Likevel skal ingen religion eller livssyn favoriseres av staten, og offentlige institusjoner skal behandle alle religioner og livssyn med en grunnleggende respekt. Det skal også være en fullstendig adskillelse mellom kirke og stat. Små og store religiøse organisasjoner fråtser i penger fra staten. Som en sekulær stat, skal ikke vi styre med eller betale for driften av utallige trossamfunn.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Sikre full religionsfrihet i Norge.
- At Norge skal være en sekulær stat, men at staten ikke skal være en aktiv pådriver for sekularisering.
- Ha en fullstendig adskillelse av religion og stat.
- At offentlige tjenestemenn som representerer voldsmonopolet i utgangspunktet skal fremstå religionsnøytrale.
- Likestille statstøtte til religiøse organisasjoner med kulturelle organisasjoner.

Mediene

Mediemangfold er avgjørende for å ivareta ytringsfrihet og kritisk opposisjon til makten i samfunnet. Det er viktig at vi har en godt organisert og fri presse som kan formidle bredden av samfunnsnyttig informasjon. Unge Høyre ser også verdien av å ha en statskanal som kan drive folkeopplysning som ikke nødvendigvis er økonomisk lønnsom for andre mediehus.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Beholde NRK som en statlig finansiert allmennkringkaster.
- Tillate politisk reklame i alle kanaler.

Kultur og Frivillighet

Kulturlivet er en viktig premissleverandør for samfunnsdebatten og for samfunnets utvikling. Derfor er det viktig at kulturlivet er fritt og uavhengig av statlige føringer. Privat finansiert kultur er en viktig del av kulturtilbudet i Norge, og slik må det fortsette å være for å sikre kulturens uavhengighet.

Unge Høyre mener også at kultur har en egenverdi. Derfor bør staten sikre et minimum av rikt og mangfoldig kulturliv. Unge Høyre mener at staten har et ansvar for at kultur formidles i alle deler av landet, både gjennom støtte til store nasjonale kulturinstitusjoner, og til lokale og regionale kulturarenaer.

Organisasjonsfriheten er viktig i et demokrati, og organisasjonslivet fyller viktige funksjoner i samfunnet. Ideelle organisasjoner utfører viktige samfunnsoppgaver, noe som bidrar til å styrke innbyggernes evne og vilje til sosialt medansvar. Som det sivile samfunn for øvrig, må organisasjonslivet få leve i frihet fra offentlig inngrep.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Sikre at kulturlivet er fritt, mangfoldig og uavhengig.
- Likebehandle offentlige, private og ideelle aktører.
- At all støtte til frivillige organisasjoner skal gjøres gjennom generelle ordninger, ikke særskilte bevilgninger.
- At kulturlivet skal være mest mulig avhengig og fritt, og ikke påvirkes av politikernes egne preferanser.
- Fjerne den kulturelle skolesekken
- At frivillige kulturorganisasjoner- og formidlere skal ta over for tilbudet i dag gitt av den kulturelle skolesekken

277

278

279

Kapittel 3: Liv, helse og bioteknologi

280

Abort

281

282

283

284

285

286

287

288

Det er flere prinsipielle spørsmål knyttet til abort. Kvinnens selvbestemmelsesrett, hensyn til fosteret og hensyn til samfunnsutviklingen. Rogaland Unge Høyre mener at kvinners rett til selvbestemt abort er et ufravikelig prinsipp. Abortloven vi har i dag gir kvinner rett til selvbestemt abort frem til 12. uke i svangerskapet – slik ønsker vi at det skal fortsette å være. Rogaland Unge Høyre stiller seg positive til dagens abortlov, men skulle helst sett at endringene vedtatte som følge av Kristelig Folkepartis valg av borgerlig side ikke skjedde.

289

290

291

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At kvinner skal ha rett til selvbestemt abort.
- At man bør beholde dagens kriterier for senabort.

292

293

Aktiv dødshjelp

294

295

296

297

Ved nøye gjennomførte vurderinger, i særskilte tilfeller bør aktiv dødshjelp tillates. For Rogaland Unge Høyre er enkeltmenneskets rett til selvbestemmelse over eget liv den som står høyest. Et hvert menneske bør ha muligheten til en verdig avslutning på livet.

298

299

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Tillate aktiv dødshjelp.

300

Genterapi

Genterapi gir oss mennesker mange nye muligheter vi tidligere ikke har hatt. Vi kan blant annet forhindre alvorlige livstruende sykdommer. Likevel er det store etiske dilemmaer knyttet til genterapi. Vi bør være svært forsiktige med å gjøre endringer i menneskers genetiske arvemateriale. Tillate endringer bør være begrenset til genterapi som forhindrer alvorlige og arvelige sykdommer. Genterapi for planter og dyr ser vi på som mindre etisk problematisk. Rogaland Unge Høyre mener man bør ha en påpasselig tilnærming til bruk og eksperimentering, så lenger vi ikke kjenner godt til omfang og ringvirkninger av genterapi.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At man skal være ekstra forsiktig med å gjøre genetiske endringer i arvematerialet.
- At genterapi for kjønnsceller og tidlige embryoer for å forhindre alvorlige og arvelige sykdommer bør være tillatt.
- At genterapi anvendt på dyr og planter bør tillates i større grad enn på mennesker.

Fosterdiagnostikk

Har man informasjon tilgjengelig gir dette muligheten til å ta reelle opplyste valg. Gravide kvinner kan i dag benytte seg av forskjellige tester som gir informasjon om fosterets genetiske egenskaper. Denne typen informasjon bør i større grad være tilgjengelig, også i Norge. Rogaland Unge Høyre ønsker likevel ikke at man skal ha muligheten til å sortere bort barn på bakgrunn av trivielle egenskaper. Informasjon tilgjengelig om fosteret bør derfor begrenses til kun å omhandle alvorlige konsekvenser for barnets livskvalitet.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

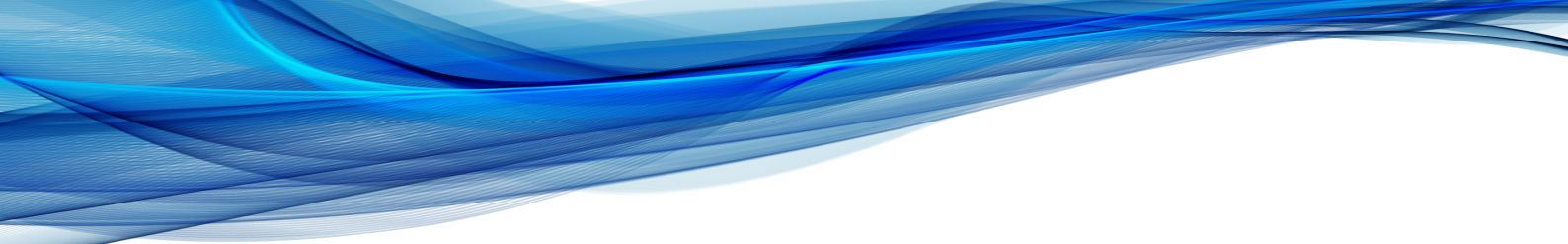
- At foreldre skal ha rett til å innhente informasjon om egenskaper ved fosteret.

Assistert befruktning

Assistert befruktning gir og har gitt muligheter til mennesker som er ufrivillig barnløse. Unge Høyre mener at man skal være åpne for teknologi som kan gjøre menneskers liv bedre. Eggdonasjon vil gi nye muligheter til par som i dag ikke kan få barn, og bør derfor tillates. Unge Høyre mener den enkelte selv bør ha frihet til og ansvar for å gjøre gode livsvalg for seg og sin familie. Det må være rom for ulike samlivs- og familieformer, hvor også enslige som ønsker å få barn burde få muligheten til det. Én person kan gi like mye kjærlighet til sitt barn som det to 11 foreldre kan gjøre. Unge Høyre ønsker derfor å tillate assistert befruktning for enslige. Surrogati kan gi barnløse mulighet til å få barn. Blant dem som velger å benytte seg av surrogati finner man heterofile par med fertilitetsproblemer, homofile par og enslige. I andre land bærer kvinner i en sårbar situasjon frem barn mot betydelige pengesummer som kan forbedre deres livskvalitet betraktelig. Dermed er det vanskelig å skulle si at valget reelt sett har vært frivillig for kvinnen. Altruistisk surrogati vil derimot ikke ha den samme etiske problemstillingen, fordi valget om å være surrogat ikke vil styres av økonomiske insentiver.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Tillate sæd- og eggdonasjon.
- At assistert befruktning skal forutsette at man er to omsorgspersoner sammen om barnet.
- At anonymisert donasjon av kjønnseller fremdeles skal være forbudt.
- Begrense antall kjønnseller en donor kan donere, slik at en donor kun kan donere kjønnseller til én familie.
- At donasjon av kjønnseller skal skje uten økonomisk kompensasjon.
- At foreldre som har benyttet seg av sæd- eller eggdonasjon har plikt til å opplyse barnet om dette innen fylte 16 år.
- At barn som er født etter assistert befruktning ved hjelp av sæd- eller eggdonasjon skal ha rett til å få opplysninger om dette ved fylte 16

-
- 356 • Tillate altruistisk surrogati og sette klare krav til oppfølging av surrogaten både før
357 og i etterkant av fødsel

Industrialisert gen- og bioteknologi

Industrialisert bruk av gen- og bioteknologi medfører store muligheter, men reiser også noen problemstillinger. I fremtiden kan matmangel være et økende problem, og vår generasjon har et etisk ansvar for å begrense disse utfordringene. Samtidig må man være bevisst på at dette også kan ha konsekvenser for både mennesker og økosystem i fremtiden.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Åpne for mer forskning og bruk av genredigering i matproduksjon, innenfor forsvarlige rammer.
- At lovgivningen knyttet til forskning på, og bruk av, gen- og bioteknologi bør være mer liberal for industriell bruk enn lovgivning knyttet til menneskerelatert bruk.

Kapittel 4: Justis

Retten til liv

Retten til liv er grunnleggende. Rogaland Unge Høyre mener at menneskelivet har en ukrenkelig egenverdi og at enhver har rett til beskyttelse mot å bli fratatt livet. Tortur eller annen umenneskelig nedverdiggende straff skal ingen mennesker utsettes for. Rogaland Unge Høyre mener derfor at dødsstraff og tortur fremdeles skal være forbudt. Det er også en erkjennelse av at det kan fattes gale avgjørelser selv i et velfungerende rettssystem, og man skal ha muligheten til å etterprøve disse.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Fremdeles forby tortur.
- Fremdeles forby dødsstraff.

Individets rettsvern

For å verne om menneskenes liv, frihet, helse og eiendom, må fellesskapet ha et effektivt politi og rettsvesen. Politi og rettsvesen skal imidlertid behandle mennesker på en verdig måte. Rogaland Unge Høyre ønsker at forholdene i fengsel bør ligne samfunnet for øvrig så langt det er forsvarlig. Dette er blant annet fordi at innsatte skal rehabiliteres. Hovedmålet for soning skal være rehabilitering. Likevel er noen lovbrudd så alvorlige at det ikke vil være forsvarlig å slippe den dømte ut i samfunnet igjen, Rogaland Unge Høyre ønsker derfor livstidsdom for enkelte grove lovbrudd. De som soner i norske fengsel og kommer tilbake til samfunnet etter endt soning opplever overgangen som enklere. Samtidig ønsker Rogaland Unge Høyre å sikre et høyere straffenivå for gjentatt kriminalitet enn førstegangskriminalitet.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At det fortsatt skal praktiseres en streng kvalitativ grense for hvor lenge man kan holdes i varetekt uten rettskraftig dom
- At rehabilitering er hovedmålet for soning.
- At innsatte som skal tilbake til det norske samfunnet får sone under forhold som ligner mest mulig på samfunnet utenfor fengsel.
- Tillate fengselsstraff opp til livstid.
- Sikre et høyere straffenivå for gjentatt kriminalitet enn førstegangskriminalitet.

Ytringsfrihet

Ytringsfriheten er en grunnleggende rettighet i vårt liberale demokrati. Det har en egenverdi å kunne si, mene og uttrykke hva man vil. Gjennom meningsbrytning og offentlig debatt utstyres velgerne med den kunnskapen som er nødvendig for å kunne foreta opplyste og rasjonelle valg. Unge Høyre mener at ytringsfriheten skal være absolutt. Alle mennesker har imidlertid et ansvar for å sikre ytringsfriheten legitimitet. Rogaland Unge Høyre mener også at man aldri skal straffe noens tanker, holdninger eller meninger. Derfor skal ikke diskriminerende holdninger være straffeskjerpende.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Verne om ytringsfriheten som en viktig demokratisk institusjon.
- Beholde rasismeparagrafen.
- Beholde diskrimineringsparagrafen.
- Beholde lovgivningen om skjerpende forhold ved hatkriminalitet.

Formynderstaten

Alle har rett til å bestemme over eget liv, og det innebærer også en rett til å ta dårlige valg. Inngripen av myndighetene som ikke er nødvendig for å opprettholde samfunnsordenen, bør ikke gjennomføres. Rogaland Unge Høyre vil derfor gjennomføre en frihetsreform der politikerne fjerner unødvendige forbud. En forutsetning for et samfunn med færre forbud er at man har god tilgang til produktinformasjon. Samtidig ønsker Rogaland Unge Høyre å oppheve det statlige spillmonopolet, for å slippe flere aktører til.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At butikkene selv skal få bestemme egne åpningstider.
- Kraftig liberalisere lovgivningen for salg og konsum av alkohol og tobakk, men beholde dagens røykelov.
- Legalisere organisert pengespill.
- Tillate all reklame for lovlige produkter og tjenester, utenom reklame for alkohol, tobakk, pengespill og plastiske inngrep.
- At politikere hverken skal styre hvilke idretter som er tillatt, eller fastsette hvilke regler som skal gjelde i hver enkelt idrett.
- At staten skal oppheve dagens sexkjøpslov, og at man åpner for statlige bordeller
- Stille strenge krav til produktinformasjon.
- Oppheve det statlige spillmonopolet.
- Gjøre det ulovlig å røyke på alle offentlige holdeplasser.

Rus

Mange mennesker har en relasjon til rus som er skadelig både for dem selv og de rundt dem. Det er et politisk ansvar å jobbe for at disse får en bedre hverdag. Når myndighetene bestemmer seg for å forby og jobbe mot enkelte rusmidler, burde det tas hensyn til hvor skadelige disse midlene er. Derfor bør rusmidlets skadepotensial være proporsjonalt til myndighetenes innsats for å motarbeide det.

Rogaland Unge Høyre er for et offentlig sikkerhetsnett og vi vil ha et system som hjelper mennesker dersom noe skulle gå galt. Samtidig er det viktig at tilbud finnes før mennesker faller utenfor. Derfor bør ruspolitikken styres etter prinsippet om skadereduksjon og opplysning – ikke straff.

Som konservative er det viktig å ta utgangspunktet i det samfunnet man har, og ikke det samfunnet man skulle ønske seg. Gjennom alle tider har det vært etterspørsel etter ulike typer rusmidler, og det er noe politikere ikke kan forhindre. Forbudspolitikken gjør i tillegg at det ikke finnes noen kontroll med innholdet i de ulovlige rusmidlene som omsettes. I

457 tillegg må personer som vil benytte seg av andre rusmidler enn alkohol, oppsøke
458 kriminelle miljøer. Derfor ønsker Unge Høyre å legalisere lettere narkotiske stoffer, men
459 regulere de strengt. Slik kan man både gi rusmisbrukere en verdig hverdag, sørge for
460 tryggere omgang med rusmidler, få kontroll på et stadig voksende problem og bryte ned
461 globale narkotikakarteller.

462
463 Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- 464 • At de minst farlige rusmidlene skal være lettest tilgjengelig, og motsatt, såfremt de
465 er lovlige.
- 466 • Ikke straffe bruk og besittelse av narkotika
- 467 • Legalisere og strengt regulere hasj, cannabis, marihuana og psykedelia i et statlig
468 monopol og bruke overskuddet til å hjelpe rusmisbrukere
- 469 • Operere med kun én aldersgrense på 18 år for all form for alkohol

470 Frihet over eiendom

471 I dag er det flere kommuner som eksproprierer eiendommer i strandsonen. Som sterke
472 forsvarere av privat eiendomsrett ønsker Rogaland Unge Høyre derfor å tillate
473 fritidseiendommer i strandsonen. Likevel skal disse eiendommene reguleres etter
474 frivandringsloven slik at allemannsretten opprettholdes. Myndighetene skal ha som mål å
475 gi folk mest mulig frihet over egen eiendom.

476
477 Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- 478 • At Norge skal tillate fritidseiendommer i strandsonen.
- 479 • At fritidseiendommer i strandsonen skal reguleres etter frivandringsloven.
- 480 • At Norge skal gi folket frihet over egen eiendom

Frihet fra overvåkning

Teknologisk utvikling medfører stadig nye trusler for enkeltmenneskers personvern. En viktig oppgave for en liberal rettsstat er å beskytte enkeltmennesker og minoriteter mot overgrep og vilkårlig behandling. I tillegg vil ikke Unge Høyre ha et samfunn basert på frykt for myndighetene. Retten til privatliv og personvern må sikres i alle deler av samfunnet. Dette skal alltid vektes tungt ved bruk av etterforskningsmetoder, og det skal legges klare føringer til grunn ved bruk av overvåkning. Mennesker er uskyldige inntil det motsatte er bevist, og hvis staten krenker personvernet, begrenses rettssikkerheten i et liberalt demokrati. Statens viktigste oppgave å beskytte innbyggerne fra indre og ytre fiender. Her kommer ofte personvern og trygghet som to motpoler i spørsmålet om hvor mye vi skal tillate at myndighetene overvåker innbyggerne. Rogaland Unge Høyre mener det er viktig at sikkerhet ivaretas, men ikke på bekostning av menneskers rett til privatliv.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At hver enkelt person skal eie sine egne personopplysninger.
- At man skal være svært restriktiv i bruken av all overvåkning og innhenting av informasjon.
- At staten ikke skal ha anledning til å lagre eller benytte overskuddsinformasjon.
- At private aktører skal opplyse om hvilke data og informasjon de samler inn fra en forbruker.
- At Norge gjennom internasjonale fora skal jobbe for strengere regulering av videresalg av data.
- At innbyggere skal ha mulighet til å få innsyn i all informasjon staten har lagret om dem, og hvem som benytter seg av den.
- Sikre at det alltid føres tilstrekkelig tilsyn med statens overvåkningsorganer.
- Være i mot den nye datalagringsloven.

Kapittel 5: Økonomi og internasjonalt ansvar

I en verden med økende globalisering har avstander og landegrenser redusert betydning, uavhengig om det er mennesker, varer eller ideer som skal deles. Markedet har fungert som et bindeledd mellom disse aktørene som er preget av internasjonal integrasjon. Gjennom frivillig omsetning av varer og tjenester skapes verdier og muligheter for samfunnet, men også forpliktelser og ansvar. Når enkeltmennesker handler med hverandre, vil de kunne omstille seg raskere enn stater og institusjoner. Rogaland Unge Høyre mener derfor at markedet fungerer best når beslutninger fattes nært de det angår, og ønsker derfor at staten i minst mulig grad skal gripe inn i markedet. Målet er friere marked hvor statens rolle er å kontrollere at aktørene møtes med like vilkår og muligheter.

Handel

Verden er preget av økonomisk integrasjon. Handelshindringene mellom land bygges ned, samtidig som varer og tjenester aldri før har vært mer tilgjengelige. Likevel er det fortsatt tollbarrierer og handelsrestriksjoner som lager hindere for et fullstendig fritt marked. Derfor ønsker Rogaland Unge Høyre å redusere statens sitt inngripen i markedet ved å senke, og på sikt fjerne disse. Målet er å skape en verden der alle land stiller på lik linje, først og fremst for å hjelpe de svakeste stilte landene med økonomisk vekst.

530 Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- 531 • At alle land og handelsunioner skal senke og på sikt fjerne tollmurer og
- 532 handelsbarrierer.
- 533 • At man skal starte med de fattigste landene i verden når man innfører frihandel.
- 534 • Fjerne konkurransevridende eksporttilskudd.
- 535 • Arbeide for flere bi-, multi- og unilaterale frihandelsavtaler.

536

537 Næringspolitikk

538 Nettopp fordi beslutninger bør tas så nært de det angår som mulig, bør markedene være
539 frie for statlig innblanding. Staten har en plikt til å forvalte fellesskapets ressurser så
540 effektivt som mulig, og statlige monopoler, kvoter og andre markedsvridende inngrep
541 forhindrer dette. Monopoler og statlig innblanding svekker forbrukernes muligheter og
542 tjener produsentene. Derimot vil det frie markedet i stor grad favorisere forbrukeren.

543

544 Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- 545 • Avskaffe statlige monopoler som ikke er naturlige monopoler.
- 546 • Fortsette med vinmonopolet.
- 547 • Selge staten ut av selskaper som det ikke er av særskilt strategisk interesse å eie.
- 548 • At staten i minst mulig grad skal regulere hvordan Oljefondet forvalter egne
- 549 verdier.
- 550 • At staten i størst mulig grad benytter anbudsprosesser for å oppfordre til
- 551 konkurranse i markedet.
- 552 • Konkurransetsette større deler av statens oppgaver.
- 553 • At staten ikke skal forby profitt fra privateide selskaper.
- 554 • Avskaffe statlige kvoter, med unntak av kvoter som hindrer overforbruk av
- 555 naturkapital og som begrenser negative eksternaliteter.
- 556 • Opprettholde Tax Free ordningen

557

Skatt

Skatt er en av statens viktigste inntektskilder for å finansiere velferdstjenester og drive sosial utjevning. Dette er et sterkt inngrep i både liv og økonomi for enkeltmennesker og må dermed brukes med forsiktighet. Derfor er det viktig å bruke skatt kun der det virkelig trengs. Rogaland Unge Høyre mener derfor at eiendom, kapital eller andre fysiske objekter ikke skal skattlegges, da dette ikke i seg selv er inntektskilde. Derimot medfører inntekt og gevinst betalingsevne, som gjør at man kan skattlegge det.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

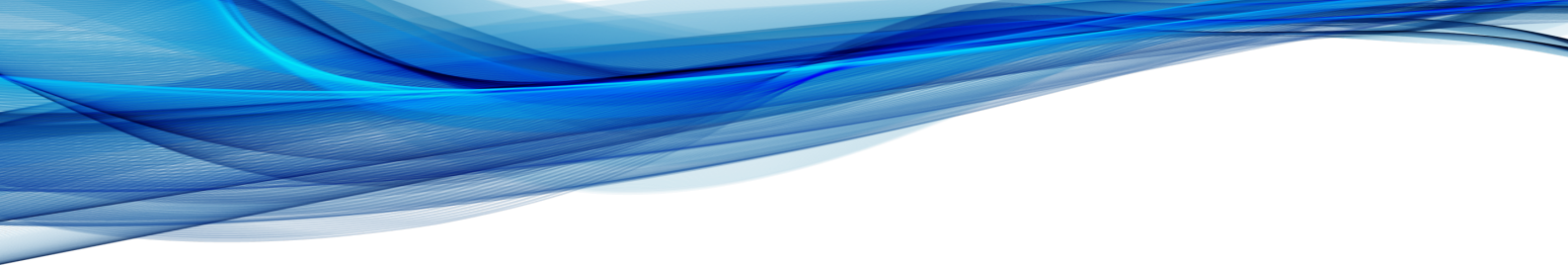
- Kraftig redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket.
- Bruke skattesystemet til å oppfordre til arbeid.
- At eierskap av enten eiendom, kapital eller andre fysiske objekter ikke skal medføre skattelegging.
- Sørge for at bedrifter som har inntekter i Norge, også betaler skatt i Norge.
- Fjerne kommunenes mulighet til å innkreve eiendomsskatt.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt samarbeid og samhandling på tvers av landegrensene er en av de viktigste midlene for å opprettholde en stabil verden, med mindre krig og konflikt, og stimulerer til økt utvikling. Unge høyre mener derfor at Norge bør være en pådriver for bi- og multilateralt samarbeid og sterke sivilsamfunnsorganisasjoner.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At Norge skal fortsette å støtte opp under internasjonalt samarbeid som sikrer fred, stabilitet og utvikling.
- Være restriktiv i bruken av boikott som et utenrikspolitisk virkemiddel.

585 Menneskerettigheter og utvikling

586 Unge Høyre mener at de beste samfunnene skapes av frie mennesker som jobber
587 sammen i fellesskap. Forutsetningen for vår frihet, er at vi har grunnleggende rettigheter.
588 Ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, vern mot vilkårlig maktmisbruk og eiendomsrett er
589 eksempler på rettigheter som er universelle for alle mennesker. Noen grupper opplever
590 dessverre systematisk forskjellsbehandling og har i praksis ikke de samme
591 grunnleggende rettighetene eller muligheten til å delta i samfunnslivet på lik linje med
592 andre. Vi mener at arbeidet for demokrati, likestilling, minoriteters rettigheter og retten til
593 å elske den man vil bør være en særlig viktig del av Norges internasjonale arbeid.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At Norge skal være en pådriver for menneskerettighetsarbeid i verden og stille krav om fremgang i land vi samarbeider med.
- Se utviklingspolitikk, utenrikspolitikk og sikkerhetspolitikk i sammenheng.
- Først og fremst måle bistandsinnsatsen etter oppnådde resultater, ikke antall bevilgede kroner.
- Ha mer åpenhet om resultatene bistandsmidlene oppnår.

Migrasjon

Vi lever i en verden der det er lettere å bevege seg enn noen gang. Likevel er det mange politiske krefter som jobber for isolasjon og innskrenking av menneskers mulighet til å ferdes fritt. Rogaland Unge Høyre mener det er et grunnleggende gode at mennesker kan bevege seg på tvers av landegrenser. Både enkeltmennesker og samfunnet som helhet tjener på kulturutveksling mellom ulike folkeslag og nasjonaliteter.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- At det er grunnleggende positivt at mennesker kan bevege seg på tvers av landegrenser.
- At Norge har et ansvar for å hjelpe mennesker på flukt.
- At det internasjonale samfunnet skal ta felles ansvar for mennesker på flukt.
- Støtte prinsippet om at hjelp først bør skje i nærområdene.

Sikkerhetspolitikk

Forsvarets hovedoppgave er å beskytte kongeriket Norge fra fiender både uten- og innenlands. Derfor trenger man en økt satsning på forsvaret. I tillegg til egnet personell som kan styrke forsvaret og utnytter ressursene som blir bevilget på best mulig måte. Norges forsvar skal bygges på forsvarsfaglige beslutninger, ikke politiske kompromisser og distriktpolitiske hensyn. Det er statens ansvar å sikre et robust og langsiktig forsvar, men det er et felles ansvar å sikre at forsvaret har tilgang på menneskelige ressurser, både i fredstid og i krigstid. Den allmenne verneplikten bør derfor videreføres. Norge skal fortsatt være en sterk internasjonal alliansepartner som på det forsvars- og sikkerhetspolitiske plan er med på å sikre fred, trygghet og stabilitet.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Sikre et forsvar som er i stand til å beskytte sine egne innbyggere.
- At politikere skal få mindre innflytelse i forsvarets faglige beslutninger.
- Beholde en allmenn verneplikt.
- Støtte opp under våre sikkerhetspolitiske samarbeid, særlig med våre nærmeste allierte.
- Bidra med militær bistand i internasjonale konflikter, spesielt der det blir begått grove menneskerettighetsbrudd mot sivilbefolkningen.
- At Forsvaret samarbeider med øvrige sikkerhetsmyndigheter, og at Forsvaret kun ved ekstraordinære tilfeller kan settes inn mot egen befolkning.
- At Norge skal forbli medlem i NATO.
- Være restriktive i å bidra med militær bistand i utenlandsoperasjoner.

Forvalteransvaret

Klimautfordringene er et av vårt moderne samfunns største problemer, og vår generasjon har fått i oppgave å fikse dette. det er en selvfølge at hvewr genereasjon må gi jorden ov er til den neste slik som den ble gitt til dem, for å opprettholde status quo. Dette må vi gjøre ved å beskytte og bevare naturmangfoldet, øke satsingen vår på fornybar energi, og kutte i klimagassutslippene.

Rogaland Unge Høyre mener derfor:

- Kutte klimagassutslipp uten at det går på bekostning av økonomisk vekst.
- Skattlegge klima- og miljøskadelig forbruk hardere.
- Systematisk arbeide for beskyttelsen av truede dyre- og plantearter.
- Være varsomme med irreversible naturinngrep.
- At Norge bør ta et større ansvar for å sikre Europas tilgang på fornybare kraftkilder.
- At rådighetskrenking av privat eiendom skal utløse erstatningsplikt.

